

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабрийн 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1996
МАЙН
9
Хабарай һүүл хара луу
һарын 21
ЧЕТВЕРГ
гарагай 5
№87 (19427)
Газетын сэн
Хэлсээтэ.

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Хүндэтэ ветеранууд!
Таби гаран жэлэй урда тээ манай оройой арад зоной хэмжээлэшэгүй ехэ баатаршалгын, хүсэлэл оролдолгын ашаар дэлхэйн арадуудыг бооголшо, дарлан мүлжэжэ байһан фашизм хүнөөгдэһэн байгаа. Байлдаануудта баатарай үхэлөөр унагшад тухай дурасхаал манай Эсэгэ орондо хэтэдэ нангин юм. Амгалан байдалай аша туһада хэмжээлэшэгүй ехэ баатаршалга гаргагшадые доро дохин хүндэлнэбди.

Агуу Илалта шэрээлсэгшэдтэ мүнөө олон үеын хүнүүд гүнзэгы сэдхэхэлхээ баяр баясхалан хүргэжэ, доро дохин хүндэлжэ байһандань найданаб. Манай оройой түүхэдэ энэ агуухэ үеэри Илалта туйлагшадай үетэнэй хамта тэмдэглэхэ зол үеи маанадта тудаб.

Үнэн тоборог болгодоһон хото, городууд, хүдөө нютагууд, фабрика, заводууд, бүхы арадай

ажыхы түүхэтэ богонихон болзор соо хэргэгдэһэн байгаа. Энэнь манай арадай амидархы хүсэн түгэс, үсэд нэтэрүү, тэсэмгэй байһые элрхэйлэн гэршэлнэ. Дайнай болон дайнай һүүлээрхи үеын хүнүүдэй дайшалхы ба ажалай баатаршалга Эсэгэ орондоо үнэн сэхээр алба хэлгын гэршэ жэшээ болон.

Хүндэтэ ветеранууд! Мүнөө манай орондо тохёолдоһон түүхэтэ хүндэ байдалда, Россин саашанхи дабшалтын хүшэр үедэ таанад зэмтэй бэшэт. Юунэйшые болоо хаань, Илалта туйлагшадай үетэн найнаар ажаһууха эрхэтэй, ажаһууха ёһотой. Ветеранууд тухай Федеральна хуули баталагдан абтаа. Тэрэ нэн түрүүн урдын фронтовигуудай, ара талада ажаллагшадай аша туһые хамгаалха уялгатай. Правительство энэ Хуулиие бата найдамтайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэхэл. Бэрхэшээл түбэгүүд дабагдажа, энэ хүндэ хүшэр үеи

гаталха байһандаа найданаб. Илагша эрд хүн түрэлтэнэй дайсанай урда толгойгоо гунхуулаагүй, мүнөө ямаршые бэрхэшээл түбэгүүдэй ушараашые, хаань, толгойгоо г у н х у у л х а г ү й л . Промышленность болон аграрна комплексые хэргэжэ, урагшаа дабшахын тула Бурядай Правительство бүхы юумэ хэхэ гэжэ республикынгаа хүнүүдые найдуулаб.

Илагшадта үшөө дахин доро дохин хүндэлнэб! Олон удаан жэлнүүдтэ эүүр энхэ ябахыень хүсэнэб!

Буряад оройой залуушуул алдар солоор бадарһан аха үетэнэйнгөө нэрэдэ хүрэмэ үлэхэ байһандань этигэнэб!

Айл бүлэ бүхэндэ ажана байдал, амгалан һайниие хүсэнэб! һайндэрөөр, хүндэтэ нютагаархид! Агуухэ Арадай Агуу Илалтын ойгоор амаршалнаб!

Буряад Республикын Президент А. ПОТАПОВ.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда совет арадай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүснүүдэй туйлаһан Агуу Илалтын 51 жэлэй ойн баярай суглаан майн 8-да Ленинэй орденго оперо болон баледэй академическэ театр соо үнгэргэгдөө.

Буряад Республикын Правительствын, Улаан-Үдэ хотын захиргаанай, дайнай болон ажалай ветерануудай республиканска соведэй эмхидхэһэн энэ суглаанда хотын түлоолэгшэд, гарнизонной сэрэгшэд, айлашад хабаадалсаб.

Агуу Илалтын 51 жэлэй ойн баярай һайндэрэй элдхэл Улаан-Үдын гарнизонной начальнигай уялгануудые дүүргэгшэ М. В. Карасев хэлэн байна.

Удаань республикын искусствын урав бэлитгэн һайндэрэй концерт-наада табиба.

Манай корр.

Буряад Республикын Арадай Хуралай
депутатуудай хунгалтые угтуулан

БҮРИДХЭЛДЭ АБТАА

Онохойн һунгуулин 12-доху округоо Буряад Республикын Арадай Хуралай депутата кандидатууд бүридхэлдэ абтаа гэбэл:

1. Савченко Марат Галданович, 1938 ондо түрэн, "Онохойлес" гэжэ акционериз бүлгэмэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ, "Социална үнэн зүб байдал" гэжэ һунгуулин хамтаралай районно отделеенэр дэбжүүлэгдээ, Онохой тосхойдо ажаһуудаг.

2. Цымбалюк Андрей Павлович, 1944 ондо түрэн, Загарайн районной өөһэдгыгөө хүтэлбэригын гулваа, "Онохойлес" гэжэ гэр байрыш-коммунальна ажахын транспортна предприятин хунгагшадай бүлэгөөр дэбжүүлэгдээ, Заиграво хууринда ажаһуудаг.

Буряад Республикын
һунгуулин комисси.

ХЭМЖЭЭЛЭШЭГҮЙ БААТАРШАЛГЫН ҺАЙНДЭР

Дайнай болон ажалай хүндэтэ ветеранууд!

Хүн түрэлтэниие дарлан мүлжэхэ, алаха хюдаха аюул тохёолдуулан фашизмые ламна бута сохижо, түүхэтэ Илалтын туйлагшаһаар 51 жэл элсэбэ. Манай арадай, тэрэнэй асартыа түлөөлэгшэдэй асары ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаһанай, гарза хохидолдо оршонной ашаар лэ Илалта туйлагшаа һэн. Энэ Илалта шэрээлсэхын тула олон миллион эрэгшэд баатар габьяатайгаар тулагдажа, байлдаанай талмай үлэрэ унаһан, ара талада ажаллагшад үдэр, һүни илгэдгүй үхэлһэн байгаа. Бүхы хүн түрэлтэндэ түүхэтэ үдэр болоһон үедэ хүржэ шадаагүй хүнүүдэй дурасхаал манай Эсэгэ оройой бүхы хүнүүдэй зүрхэ сэдхэхэлдэ хэтэдэ үлэхэл.

Тэрэ гэхэнһээ хойшо таби гаран жэлэй үнгэрөөшые хаань, Агуу Илалта туйлахын аша туһада бүхы юумэ хэгшэдтэ гүнзэгы сэдхэхэлхээ баяр хүргэнэбди, үбдэг дээрээ һүгэдэнэбди. Дайнай һүүлээрхи олон үетэндэ амгалан тайбан байдал асархын тула айхабтар ехэ баатаршалга гаргаһан Таанадтаа доро дохинобди.

Хүндэтэ ветеранууд! Мүнөө оромнай хүшэр хүндэ байдалда ороод байна. Хэды тиигээшые хаань, Илалта туйлагшадай үетэнэй байдал найжаруулхые оролдохобди. Эдэнэртэ болбосон һайн байдал олгохо гэшэ мүнөө үеын хүнүүдэй нангин уялга мүн. Энэ талаар Ветеранууд тухай Федеральна хуули ехэ нүлөө үзүүлхэ зэргэтэй. Энэ Хуулин бүхы дүримүүдэй бэелүүлэгдэхын

тула Буряад Республикын Арадай Хурал өөрынгөө зүгһөө аргатай бүхы юумэ хэхэ байна.

Мүнөө тохёолдожо байһан бэрхэшээл түбэгүүд дабагдажа, оройонгоо хүн зоной байдалай найжарха байһанда найданабди. Илагша арад түүхын энэ юрз бусын шатые гаталан дабажа, байдалаа найжаруулаха байһандань этигэнэбди.

Илалта туйлагшадые доро дохин хүндэлнэбди! Ветеранууд-фронтовигуудта, ара талада шэн габьяатайгаар ажаллагшадта ута наһа, удаан жаргал, һайн һайханиее үрэнэбди! Залуу үетэн таанадай баатаршалгада хүрэмэ байхые оролдохол!

Илалтын һайндэрөөр, манай хүндэтэ нютагаархид!

М. СЕМЁНОВ,

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ.

Июниин 16-Россин Федерациин Президентын хунгалтын үдэр

ПРЕСС – КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

Россин Федерациин Коммунист партиин Бурядай рескомой хоёрдоху секретарь, Түрэнэй Дүүмын депутат С. П. Будажапов пресс-конференци үнгэргэжэ, республикын олондо мэдээсэл тараадаг хэргэсэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй асуудалнуудта харюусаба.

Пресс-конференцие эргин ветеран И. И. Задогоев нээжэ, хуряангы асаа үгэ хэлэһэн байна.

Удаань Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат, Россин национально-патриотическа хүснүүдэй түлөөлэгшэ Г. А. Зюгановай этигэмжэтэ нюур—С. П. Будажапов сугларагшадай урда

үгэ хэлэбэ.
—Россин Федерациин Президентын хунгалтада бэлэдхэл тон орёо байдалда үнгэржэ байна. Юуб гэхэдэ, Россин Федерациин Президентээр хоёрдохойёо хунгагдахаар дэбжүүлэгдэһэн Б. Н. Ельцин бусад кандидатууднаа үлүү байдалтай болонхой. Россин бүхы регионуудта ба субъектүүдтэ, тэрэ тоодо манай республикада, Борис Ельциниие Президентээр дахинаа хунгаха талаар республиканска штаб

байгуулагданхай. Тус штабые Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхэ орлогшо В. К. Агалов хүтэлбэрилнэ. Гэхэ зуура тус штабта гүрэнэй гү, али коммерческэ эмхинүүдэй ехэ мүнгэн гаргашалагдана. Мүнөө дээрээ Б. Ельциниие Президент болгохын түлөө Москвада 300 гаран хүн, харин Буряад Республикада 20 гаран хүн үргэнөөр ажалябуулжа байнхай. Россин бүхы субъектүүдтэ тиимэ штабууд бии болгогдонхой юм. Б. Н.

Ельциниие Президентээр хоёрдохой болзортонь хунгаха хэрэгтэ түбэй телевидени болон радио олон дамжуулануудые эмхидхэжэ, энэ хэрэгтэ олон миллион, миллиард түхэриг мүнгэн гаргашалагдана. Гэхэтэй хамта национально-патриотическа хүснүүдэй түлөөлэгшэ Г. А. Зюгановай хунгалтын урда тээхи хэмжээ ябуулануудые олондо багаар мэдээсэхэ, оорын үүргые доошолуулаха, ямаршые үндэһэгүйгөөр гэмэ зэмэ тохохо

ябадалнууд ушарна. Тиимэхээ бидэ иимэ байдалые олон түмэн хунгагшадта ойгуулан тайлбарилха ёһотойбди.— гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат Г. А. Зюгановай этигэмжэтэ нюур С. П. Будажапов журналистуудай олон тоото асуудалнуудта хүсэд харюунуудые үгэһэн байна.

Пресс-конференцидэ байлсаһан коммунистууд Россин Федерациин Президентын хунгалтада хабаатай бусадшые асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

С. ОЧИРОВ.

Номой таг

БААТАР СЭРЭГШЭД ТУХАЙ ДОМОГ

Дайнай ба ажалай ветеран, Буряад Республикын, Россин Федерациин эрдэм ухаанай габьяата ажал ябуулагша, Буряадай гүрэнэй университедэй профессор У-Ж. Ш. Дондуковой бэшээн "Агуухэ Эсэгэ ороной шухата дайнай замаар" гэхэн ном Буряадай Уран зохёолшодой холбооной "Наран" хэблэлээр Мухар-Шэбэрэй аймагай типографида хаяхан барлагдаба.

Улзы-Жаргал Шойбонович суута генерал Доваторай морин сэрэгт оруулагдажа, Москва хотые хамгаалалсанан, дайнай дүлэгт жэлнүүдтэ эрэлхэгээр дайлагдажа, Агуу Илалтын үдэрье Эльбэ мүнэн дээрэ утгаһан юм. Тэрэ хоёрдохи гвардейскэ корпусой 35-дахи гвардейскэ полкын үхэр буугай расчёдой командир, һүүлдэн комиссорг ябаа. Дайн байлдаанай үедэ баатаршалга харуулһанайнгаа түлөө Улаан Одоной, Алдар Солын III шатын орденуудаар, олон тоото медальнуудаар шагнагданхай юм.

Дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ эрэлхэгээр тэмсэжэ гараһан баатар сэрэгшэ энэ ном соогоо үзэһэн хараһанаа нюуса нөөсөгүйгөөр хооронһон байна.

Нэн түрүүн морин сэрэгтэй 2-дохи гвардейскэ корпусой дайшалхы замтай, тэрэнэй баатар сэрэгшэдтэй, командирнуудтай дүтөөр танилсанабди. Десна мүнэнэй эрьедэ болоһон байлдаанууд, Помераниин бэхижүүлгэ бута сохин абалга тухай дэлгэрэнгүйгээр хэлэгдэнхэй.

Дайсанай хүсоор хэды булюшые хааны, эрэлхэг зоригтой совет сэрэгшэдэй сухарингүйгөөр тулалдажа, илажа гараһан тухай уншахада

хэды омогорхол түрүүлнэб даа! Дайсанай "Тигр" гэхэн танкын хажуу талын хуягай зузаанинь аяр 10 сантиметр болодог һэн туладань үхэр буунуудай номонууд миил халюухайдаад гарашадаг һэн гээд автор бэшэнь. Тиигэбэшье манай артиллеристнүүд асари томо "Адольф Гитлер", "Тигр" танкнудые, "Фердинанд" гэхэн самоходкые хүноөгөөдлэ байгаа ха юм.

Улзы-Жаргал Шойбонович сугтаа ябаһан нүхэд тухайгаа

дулааханаар бэшэнь. Буряад ороной хүбүүд эскадронной командир Лопсон Ивахинов, лейтенант Трифон Баргуев, старшина Михаил Бомштейн, пулеметчик Цынтуев тухай уншахада һонирхолтой. Эдэнэр бултадаал "халуун шулуу" нилээд долёһон, юумэн гэшые үзэһэн сэрэгшэд гээд абаһаар ойлгохоор.

Иймэл зоной аша туһаар, шэн зоригоор Илалта шэрэгдэе ха юм даа. —"Манай сэрэгшэд шэрхи хатуу һэн,—гээд автор бэшэнь. —Хэды дааража хүдэжэ, үлдэжэ харанхалжа ябаашье наа, олонхи ушарта үбдэхэ гэшые мэдэдэггүй бэлэй. Хэзээ хаана нойтон хубсаһаяа хатааһаяа, халуун эдее барихаяа, амархаяа оройдоошые мэдэхэгүйш. Хүрэгжэ хүйтэн болоһон эдее хоол асардаг һэн. Заримдаа хэдэн хоногоор эдее хоолой үнгэ зүпэ, үнэр танарые үзэхэгүйш. Сэрэгшэд одоол үхэтэрөө гэхээр эсэдэг һэн, ябууд дундаа унтаха. Таргалшанан бөөһе хюурһанууд амар заяа үгэхэгүй. Тиибэшье иимэ хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые совет сэрэгшэ дабажа гараа ха юм. Заримдаа этигэхын аргагүй һэн".

Хатуу шэрүүн дүрбэн жэлэй туршада морин сэрэгтэ ябаһан хадаа автор морида тухай, илангаяа монгол үйлэртэ морида тухай дэлгэрэнгүйгээр бэшэһэн байна. Энэнь номой һонирхолтой бүлэгүүдэй нэгэниинь мүн.

Гадна тус ном дотор Суулга шотаг, авторай түрэлхид тухай үгтэһые һонирхон уншамаар.

Дайнай шэрүүн жэлнүүд тушаа домоглоһон энэ ном үргэн уншагшадай һонирхол татаха байһаниинь дамжаггүй.

С. ДУГАРЖАПОВ.

МАЙН 9. Энгэрээр дүүрэн орден, медальнуудые жэрылгэн зүүһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеранууд "Нарин сэмбын мануфактура" гэхэн акционернэ бүлгэмэй соёлой байшан соо сугларанхай һуунад. Хүүгэдэй жэшээтэ духовой оркестрэй "День Победы" гэхэн дуунай хүгжэмэй наадажа дүүргэмсээр, акционернэ бүлгэмэй генеральна директор К. П. Алицман тайзан дээрэ гаража, Илалтын һайндэрөөр бултаниие халуунаар амаршалаад, тэндэ һууһан 62 ветеранда бэлэгүүдые, 100 мянган түхэригтэй конвертнүүдые хүн бүхэндэн, барюулба. Һүүлээрнь ветеранууд хойно хойноһоо ендэртэ гаража түрэл комбинаттаа баярые хүргөөд, ханажа, сэдхэжэ ябаһан, һаналаараа хубаалдажа,

энэ сагай худхалыата ажабайдалые һэргээжэ тухайгаа хүн бүхэниинь үнэн зүрхэниһөө хүсэжэ байһанаа мэдүүлбэд.

Энэ дэмбэрэлтэ һайндэрөөр буурал сагаан толгойтой сэрэгшэдые амаршалхаяа ерэнэн генерал-майор Н. В. Карасев, Октябрьска районной ветерануудай советэй түрүүлэгшэ А. С. Аканфеев болон бусад баһал һайн һайхан үгэнүүдые хэлэжэ, сэдхэл тэниглэн, жаргалтай ажаһуухыень хүсэбэд. Удаань "Текстильщик" соёлой байшангай ансамбль майн 9-ной һайндэрэй концерт харуулаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: баяр ёһололой үедэ. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТОЛИЛОГДООГҮЙ ШҮЛЭГҮҮДНЭЭ

Эдэ шүлэгүүдэй автор Аюша Абидуев тухай уншагшад мартаагүй аабза гэжэ һанагдана. Нёдондо хабар тэрэнэй дүү—Федор Аюшеев "Толиимнай" нэгэ дугаарта аха тухайдаа хөөрөһөн юм. Гадна 1938 ондо хорин наһатай ябаһан, хожомын Буряадай (гансашье Буряадай бэшэ даа!) мэдээжэ эрхим зохёолшодой нэгэн болоһон Чимит Цыдендамбаевые 1938 оной майн 28-да зураһан зурагые бидэ фронтовик зохёолшодто зориулһан "Уран зохёолой хууданада" барлаа һэмди.

Эдир залуугаар дайнай дүлэн соогуур дайсанай һомондо дайруулжа, һаһа бараһан поэт, уран

зурааша Аюша Абидуевай дурасхаалые мүнхэлэн, хэдэн шүлэгүүдыень уншагшадай һонорто дурадханабди. Залуу поэт 20 хүроогүй хүбүүн ябаа.

1936-1938 онуудта бэшэгдэһэн шүлэгүүдтэй хүрин коленкор гадартай дэбтэрьень, мүн лэ тэдэ онуудта уншаһан ном, шагнаһан лекци, шабинар тухайдаа бэшэһэн ажагалтануудтай хара-хүхэ гадар дээрээ "Блок-книжка" гэжэ барлагдаһан багахан дэбтэрьень, хэдэн зурагыень Федор дүүнь хадагалжа ябаһанаа, нёдондо манда дамжуулһан юм.

МОДОШОД

Үндэр уулын ташаан дээгүүр зурьлдаад,
Үсхэн модоной хормой доогуур һубарилдаад,
Ударник манай колхозой олон модошод
Уруудан голдоо буухан яагаа һайхан бэ!
Түсэб юумэе түргэн дүүргээд алхалхаа
Томонууд модоной барилга тоосоо хангаһаа,
Монсогор тарган хүдэр моридоо зогсоогоод,

Аюша АБИДУЕВ

Мүрэнэйһоо эрьээр буулгахань яагаа түргэн бэ!
Үгтэһэн нормоо ханагтай ходо абаһандаа,
Ажалша моридоо тобир таргаар барилһандаа
Эрхим шагнал—улаан тугаа хийсхүүлэг,
Ударник бригадын алдар яагаа һайхан бэ!
1936 он.

ШУГЫ

Нимгэхэн ногоон
набштай,
Нариихан хүрин эшэтэй,
Үзэсхэлэн һайхан
бургааһан
Ерыш гэжэ уряа һэн.
Тогтоншьегүй ошооб,
Тойрон, эрьэн харааб.
Шулуун дээрэ һуугааб,
Шугын дунда байгаа.
Сасаг һахал набшая
Сааша наашань
һанжуулжа,
Мүнгэн сагаан гүлгэдөө
Өөдөнш, уруунш
ганхуулжа,
Туг түмэн бургааһан

Түргэн һалхитай
захиралтаар
Жэгдэ адли наадана,
Жиигажа аалин дуулана.
Бургааһанай мүшэр
дугысаад,
Бишыхан шубууд
эшхэрэлдэнэ.
Байха һуурия
буляалдаад,
Бүлэг набша хэрэлдэнэ.
1936 он.
ЗУНАЙ ҮДЭШЭ
Адуунай шэрүүхэн
һүүлые

Шэрбүүлхэ шэдитэй,
Миний улаахан альгантай
"Мэндэшлэдэхэ"
дуратай-энэ хэн бэ?
Хүл, гарыем гамнангүй,
Хадхадаг үбдэтэр.
Һиннаад, аһаад һаладаггүй
һаалтахан бүхэтэр!
Дорюун ногоон мододой
Дуулалдаха абятай,
Хурдан нарин голнуудай
Хүүелдэхэ шэмээтэй—
энэ хэзээб?
Жэл бүрин уряалтай,
Жаргамаар үе,
Зулгы агаар зугаатай—
Зунай һүнн.
1936 он.
Ф. АБИДУЕВ толилуулба.

АГУУ ИЛАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Советскэ Союзай Герой И. М. Трофимовай дурасхаалай шангуудта хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикээр мүрысөөн Яруунын аймагай түб Нарһатада үнгэрөө. Энэ удаа тус мүрысөөн Агуу Илалтын һайндэртэ, мүн аймагай байгуулагдаһаар 70 жэлэй ойдо зориулагдаба.

Хамта дээрээ 80 спортсмен урилдаанда гараһан байна. Нарһатын 1-дохи дунда һургуулийн урилдаашад—нэгэдэхн, Үльдэргын һурагшад—хоёрдохи, Эгэтын-Адагай эдир спортсменүүд—гурбадахи һуури эзэлэ. 3000 метрэй зайда басагад урилдажа, Үльдэргын Эржена Галсандоржиева түрүүлэн ербэ. Алена Виноградова (ПУ-3), Баярма Дабаева (Нарһатын 2-дохи һургуули) удаадахи һууринуудые эзэлэ. Эдиршүүлэй 5000 метрэй зайда урилдаанда Эгэтын-Адагай Цыденжап Цыдендамбаев түрүүлэ. Эршүүл соһоо аймагай дотоодын хэрэгүүдэй таһагайхид эрхимлээ.

Энэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр аймагай суглуулагдамал команда бүридхэгдөөд, Илалтын үдэртэ Улаан-Үдэдэ Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой шангай урилдаанда хабаадахань.

МАНАЙ КОРП.

XVII жаранай гал улаан хулгана жэл (1996 - 1997 онууд)

ХАБАРАЙ НҮҮЛ ХАРА ЛУУ НАРА - ЗУНАЙ ЭХИН ХАРАГШАН МОГОЙ НАРА

Table with 8 columns and 11 rows. Columns: Буряад литэ, Европын литэ, 26, 27, 28, 29, 30, 1, 2. Rows: Гараг, Нэрэ, Үдэр, Үнгэ, Үдэр, Мэнгэ, Нуудал.

Гарагай 2-го хуушанай 26 (майн 13).

Сагаан нохой, 6 сагаан мэнгын, түмэртэ нуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, аршаанаар угааха, нүгэлөө наманшалан арилгаха, эм найруулаха, буян хэхэ, наһанай хүсье арьбажуулаха, угаал хэхэ, газар хахалха, үрэхэ тариха, тараг бэрхэхэ, айраг халааха ба бусад эхээбэри табиha, амгалан байдалай түлөө үргэл үргэхэ, наһа барагшын хэрэг бүтэхэхэ, модо сабшаха, тангарига болоулха, агнаха, уранай онол арга шудалха, балин шатааха мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Гэбэшье үхибүү оруулаха, бага хүүгэдые гэрлээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ, юумэ бузарлаха, үзэн ядалга үүсхэхэ, бэрийн хэрэг үйлэдэхэ, замда гараха, суглаа зарлаха, үһээ угааха, зарга бариха, хубсаha эсхэхэ, үхэр худалдаха, андалдаа хэхэ, хэрэглэл гүзашань гаргаха мэтын үйлэнүүдтэ муу. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, зол ушарха.

Гарагай 3-да хуушанай 27 (майн 14).

Сагааншан гахай, 5 шара мэнгын огторгойдо нуудалтай үдэр. Ноёндо хандаха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые захибариха, арамнайлаха, ном оршуулаха, ном номлохо, тэнгэри тахиха, гүрэм үншүүлжа, эльбэ гаргуулаха, ада илүүдэр болон дайганиие дараха, ехэ хүниие барааллаха, аршаанаар бэеэ ариудхаха, шажанай хайндэр хэхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Зүгөөр даллага абаха, шэрдэг бүрихэ, бэрийн хэрэг бүтэхэхэ, замда гараха, эм найруулаха, газар малтаха, зураг зураха, бөөгэй хэрэг үйлэдэхэ, городто хэрэг хэхэ, модо үндэһэтэйнь унагааха, худаг малтаха, үшэ аргалжа эхилхэ, нүүхэ, газар хахааха мэтые тэбшэхэ гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, амгалан тэнпоун байдалда хайн.

Гарагай 4-дэ хуушанай 28 (майн 15).

Хара хулгана, 4 ногоон мэнгын, уһанда нуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, найман луста мүргэхэ, лусуудта үргэл үргэхэ, ном номлохо, тэрэниие шагнаха, сангарид хураха, маани сахиха, суглаа зарлаха, даллага абаха, эм найруулаха, нүүхэ, шэнэ

газарта бууса түхээрхэ, гэр байра бариха, эд хэрэглэл бүтэхэхэ, зурхай шудалха, худалдаа юумэ хэхэ, юумэ худалдажа абаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Харин наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, бэри буулгаха, хубсаha эсхэхэ, шэрдэг бүрихэ, мал үүсэлхэ, үхибүү үргэжэ абаха, хүндүрсөө адалаха, мориной урилдаанда хабаадаха, ехэ уһа гаталха, загаһалха, тангариг абаха, хубаг малтаха, бага үхибүүдые гэрлээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ мэтые тэбшэгты гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, хэрүүл шууяан гараха, тэмсэл болохо.

Гарагай 5-да хуушанай 29 (майн 16).

Харагшан үхэр, 3 хүхэ мэнгын, хада уулада нуудалтай үдэр. Луу нарада харагшан үхэр үдэр тудахадаа, модон хохи, мүн харналдалан удхатай, муу байдаг. Тиймэһээ энэ үдэр ямаршые хайн хэрэг үйлэдэнгүй, юрэ ажалаа сахижа үнжэхэ гэдэг. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, хүнэһэн зайлажа төөрихэ гэнэ.

Гарагай 6-да хуушанай 30 (майн 17). Дүйсэн үдэр.

Хүхэ бар, 2 хара мэнгын, модондо нуудалтай үдэр. Дасан (дуган), субарга, бурхан, ном арамнайлаха, городто ажал бүтэхэхэ, мал үүсэлхэ, ада шүдхэр зайлуулаха, хараал сараха, тэнгэридэ мүргэхэ, үргэл үргэхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, модо буулгаха, газараа заалгаад, гэрэй нуури табиha, ажалшаниие хүлхэлхэ, хүниие аргаламжада оруулаха, үхэр худалдажа абаха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, тараг бэрхэхэ, айраг халааха, номой сахиуса хуруулаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Зүгөөр нүүхэ, үрэхэ тариха, хадаг табиha, бэри буулгаха, түрэ хэхэ, наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, угаал хэхэ, газар малтаха, абаһанаа бусааха, модо сабшаха, хюөөдэхэ, хубаг малтаха мэтын үйлэнүүдые тэбшэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, эрлигтэй ушарха.

Гарагай 7-до шэнын 1 (майн 18). Зунай эхин харагшан могой нара гараба.

Хүхэгшэн туулай, 1 сагаан мэнгын, хийдэ нуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, аршаанаар угааха, тантрын тарнинуудые уншаха, абаһанаа бусааха,

ногтууе номгоруулаха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бүтэхэхэ, наһа утадхалгын ном уншуулаха, даллага абаха, үхэр худалдажа абаха, эм найруулаха, тарья тариха, худаг малтаха, модо буулгаха, буян хэхэ мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Гэбэшье наһа барагшын хэрэг бүтэхэхэ, хадаг табиha, бэри буулгаха, түрэ хэхэ, тараг бэрхэхэ, айраг халааха, шорой шулуу хүдэлгэхэ, модо отолхо, нүүхэ, шууядаха, тангариг абаха, суглаанда сугларха мэтын үйлэнүүдые сээрлэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, наһан богони болохо.

Гарагай 1-дэ шэнын 2 (майн 19).

Улаан луу, 9 улаан мэнгын, галда нуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, тахиха, зүүдхэл зүүхэ, буян хэхэ, бисалгал хэхэ, даллага абаха, эд, үхэр хүндэ үгэхэ, худалдажа абаха, дайсадые, ада шүдхэр номгоруулаха, дасан (дуган), мүргэн шүтээнэй бусад зүйлнүүдые шэнээр бүтэхэхэ, арамнайлаха, наһа утадхалгын ном уншуулаха, эм найруулаха, тарья тариха, аргаламжада орохо, хуули тунхаглаха, сүүдэй шийдхэбэри гаргаха, эхээбэри табиha, мори хургаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Гэхэ зуура гэрэй нуури табиha, хубсаha эсхэхэ, шуһа ханаха, түрэ хэхэ, хэрэлдэхэ, дайсад болохо, наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, хадаг табиha, бэри буулгаха, онгосо, наһа дархалха, хурьһэ зөөлэрүүдхэ, мал үүсэлхэ, ном оршуулаха мэтын үйлэнүүдые тэбшэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, хэрүүл шууяан гараха, тэмсэл болохо.

АЖАГЛААТА: Зунай эхин харагшан могой нара хадаа 5 шара мэнгэтэй, хада уулада нуудалтай гэнэ. Газар тэнгэри хоёрой үйлэшэлгэ нэгэдэн нийлэжэ, таринан юумэнэй залаа бултайжа эхилхэ. Орой унтажа, эртэ бододог байхые оролдохо шухала. Сэдхэхэ һанаагаа хөморгонгүй, ехэ хүлэрэнгүй байхые хэшээгты гэнэ. Үдэ багаар урда зүг руу хандан, зальбарал үйлэдэжэ байбал, хайн. Архи, тамхин гээшые амсангүй байбал, хайн байха гэнэ.

СПОРТ СПОРТ ТОВШОХОНООР...

ГИИР ҮРГЭЛГЭ. Спортын энэ зүйлөөр дэлхэйн Кубогта хүртэхын түлөө мурьсөөн хаяхан Казань хотодо дүүрбэ. Калуга хотын спортын габьяата мастер Сергей Мишин 90 килограммай шэгнүүртэ мурьсэхэдөө, хоёр пүүдэй хоёр гириые хоёр гараараа 90 дахин үргэжэ, абсолютна чемпион болобо. Дэлхэйн гурба дахин чемпион С. Мишин дэлхэйн Кубогта гурбадахая хүртэһэн байха юм.

Энэ мурьсөөндэ Россин суглуулагдамал команда илалта туйлажа, кубогаар шагнагдаа. Татарстанай, Казахстанай команданууд удаадахи нууринуудта гараба. Россин атледүүдэй энэ амжалтада манайшые нотагай хүбүүнэй хубита бии. Забайкалиин сэрэгэй округтой нэрэ хүндые хамгаалан уласхоорондын классай спортын мастер Сергей Леонов 75 килограммай шэгнүүртэ хабая туршаадаа, хоёр пүүдэй хоёр гириые хоёр гараараа 77 дахин үргэжэ, дэлхэйн Кубогта хүртэхэхөө гадна, шэнэ рекорд тогтоогоо.

ПАУЭРЛИФТИНГ. Буряад Республикын түрүү, нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээн нуурида болобо. Энэньшые гайхалтай бэшэ. Ушарын юуб гэхэдэ, манай республикын бэлгэтэй бэрхэ атледүүд Светлана Теслева, Александр Деханов гэгшэд эндэхи хүүгэдэй спортын хургуулиһаа урган гараһан гээшэ. Энэ мурьсөөндэ яһала үндэр үрэ дүнгүүд харуулагдаа. Жэшэнь, Надежда Телегина 48 килограммай шэгнүүртэ дүн хамта 282 килограмм үргэжэ, түрүү нуури эзэлхэхээ гадна, Россин спортын мастерай норматив дүүргэбэ. Олег Трофимов 75 килограммай шэгнүүртэ 642 килограмм абажа, мүн лэ спортын мастер болоо.

ШАТАР. Улаан-Үдэ хотын 330 жэлэй ойдо зориулагдажа, шатараар республикын нийслэл хотын түрүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн үнгэргэгдэбэ. Эршүүлэй дунда илангаяа шанга тэмсэл болоо. Авиапредприятиин хүдэлмэрлэгшэ, спортын мастерта кандидат Иван Тулохонов, Зүүн Сибиряин технологическа университетэй оюутан спортын мастерта кандидат Чингис Бальжив гэгшэд тус тустай 7 очко абаба. Коэффициентээрэ И. Тулохонов дээшээ байжа, Улаан-Үдэ хотын чемпион болобо. 1-дэхи ТЭЦ-эй техник-электрик Владимир Агафонов гурбадахы шанга хүртөө. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Буряадай гүрэнэй университетэй оюутан Анастасия Агафонова 6-һаа 6 очко абажа эрхимдэбэ. БСМП-гэй врач Елена Кириллова—хоёрдохи, 8-дахы ДЮСШ-гай тренер Татьяна Агафонова гурбадахы нуури эзэлбэ.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

Advertisement for "Ариг Ус" (Arig Us) featuring a logo and text about telecommunication services and entertainment options.

(Газетымнай удаадахи дугаар майн 13-да гараха).

Large advertisement for the Buriaad Republic's President, State Khural, and Government, including contact information for the editorial office and various departments.